Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO

ENTRANCE TEST

FOR

DR. AMBEDKAR COMPETITIVE EXAMINATION CENTRE, YASHADA, PUNE

CONDUCTED BY

CENTRE FOR TALENT SEARCH & EXCELLENCE, N. WADIA COLLEGE CAMPUS, PUNE

Time Allowed : Two Hours **Maximum Marks : 200**

INSTRUCTIONS

1. Immediately after the commencement of the examination, you should check that this test booklet does **not** have any unprinted or torned or missing pages or items, etc. If so, request for its replacement.
2. You have to enter your Examination Number on the Test Booklet in the Box provided alongside. **DO NOT** write / mark **anything else** on the Test Booklet.
3. This Test Booklet contains **two** parts as shown below.

	No. of questions	Marks	Nature of questions	Negative Marks
Part – I	50	100	Objective	One third for each wrong answer
Part – II	40	100	Objective	One third for each wrong answer Except for Q. Nos. 85 to 90.

Each item is printed both in **English** and **Marathi**. Each item comprises four responses (answers). You will select the response which you want to mark on the Answer Sheet. In case you feel that there is more than one correct response, mark the response which you consider the best. In any case, choose **ONLY ONE** response for each item.

4. You have to attempt all questions from Part - I and Part-II [Q. Nos. 1 to 90] from 11 am to 1 pm only. You have to mark all your responses for this objective parts **ONLY** on the separate Answer Sheet provided.
5. Under any circumstances attempting the questions cannot be extended after 1 pm.
6. Before you proceed to mark in the Answer Sheet the response to various items in the Test Booklet, you have to fill in some particulars in the Answer Sheet. This information is provided in your Admit Card.
7. After you have completed filling in all your responses on the Answer Sheet and the examination has concluded, you should hand over to the Invigilator **only the Answer Sheet**. You are permitted to take away with you the Test Booklet. You will not be allowed to leave the examination hall before 12 noon.
8. Sheets for rough work are appended in the Test Booklet at the end.
9. **Penalty for wrong answers :**

   THERE WILL BE PENALTY FOR WRONG ANSWERS MARKED BY A CANDIDATE in Part I and Part II EXCEPT FOR **QUESTIONS FROM 85 TO 90**, WHICH DO NOT CARRY ANY PENALTY FOR WRONG ANSWER.

   i) There are four alternatives for the answer to every question. For each question for which a wrong answer has been given by the candidate, **one-third** of the marks assigned to that question will be deducted as penalty.

   ii) If a candidate gives more than one answer, it will be treated as a **wrong answer** even if one of the given answers happens to be correct and there will be same penalty as above to that question.

   iii) If a question is left blank, i.e., no answer is given by the candidate, there will be **no penalty** for that question.
10. **Please note that Part-I of this paper will be evaluated only if a candidate secures a minimum 33 marks in Part-II and final selection list will be prepared on the basis of marks secured in Part-I only.**
11. **Final result of this examination will be declared on the website www.yashada.org/acec**

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO

वरील सूचनांचे मराठी भाषांतर या प्रश्नसंचाच्या शेवटच्या पानावर छापले आहे.

Download FREE UPSC E-BOOKS
FREE!
CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

PART – I / भाग – 1

1. Which of the following statements are correct?
   1) The Central Government has set the inflation target (Consumer Price Index) to be 4% for the period from Aug. 2, 2016 to March 31, 2021 in consultation with the reserve bank.
   2) The upper tolerance limit for inflation is 7% and the lower tolerance limit is 3%.
   (1) Both the statements are true.
   (2) Statement 1 is correct and 2 is incorrect.
   (3) Statement 1 is incorrect and 2 is correct.
   (4) There is no such inflation targeting by the Central Government or by the Reserve Bank.

1. खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे?
   1) केंद्र सरकारने चलन वाढीचे लक्ष्य रिझर्व्ह बँकेच्या सल्ल्यानुसार (ग्राहक किंमत निर्देशांक) 2 ऑगस्ट 2016 ते 31 मार्च 2021 ह्या कालावधीसाठी 4% इतके ठेवले आहे.
   2) ह्या लक्ष्याची उच्चतम ग्राह्य मर्यादा 7% असून निम्न मर्यादा 3% आहे.
   (1) दोन्ही विधाने योग्य आहेत.
   (2) विधान 1 बरोबर असून विधान 2 चूक आहे.
   (3) विधान 1 चूक आहे आणि विधान 2 बरोबर.
   (4) केंद्र सरकार आणि रिझर्व्ह बँक अशा कोणत्याही प्रकारचे चलन वाढीला अनुसरून लक्ष्य ठेवत नाहीत.

2. What was the Arghatta?
   (1) A machine to break forts.
   (2) An irrigation canal.
   (3) A device to lift water.
   (4) A type of cloth.

2. 'अरघट्टा' म्हणजे काय?
   (1) किल्ले फोडण्याचे यंत्र
   (2) पाणीपुरवठा करणारा नाला
   (3) पाणी उपसण्याचे यंत्र
   (4) कापडाचा एक प्रकार

3. Who introduced the Right to information (Amendment) Bill 2019 in Loksabha?
   A) Ravi Shankar Prasad B) Manoj Sinha
   C) Dr. Jitendra Singh D) Sudheer Bhargava
   (1) B (2) D (3) A (4) C

3. लोकसभेत माहिती अधिकार कायदा दुरुस्ती विधेयक २०१९ कोणी मांडले?
   A) रवि शंकर प्रसाद B) मनोज सिन्हा
   C) डॉ. जितेंद्र सिंग D) सुधीर भार्गव
   (1) ब (2) ड (3) अ (4) क

4. Which of the following is / are the biodiversity hotspots in India?
   A) The eastern Ghat
   B) Eastern Himalayas
   C) Andaman and Nicobar Island
   D) The western Ghat
   (1) B and D
   (2) D only
   (3) A and D
   (4) B and C

4. खालीलपैकी कोणते / ती भारतातील जैवविविधितेचे / ची मर्मस्थळ / ळे आहे / त?
   A) पूर्व घाट
   B) पूर्व हिमालय
   C) अंदमान आणि निकोबार बेटे
   D) पश्चिम घाट
   (1) B आणि D (2) फक्त D
   (3) A आणि D (4) B आणि C

5. Which of the following current event/s is/are true?
   A) NITI Aayog, DRDO and Atal Innovation Mission (AIM) Jointly launched Youth Co-lab which aims at accelerating social entrepreneurship and innovation in young India.
   B) Article 19 of Constitution of India confers the media the right to broadcast their news.
   C) Prime Minister Narendra Modi inaugurated Swachh Bharat Diwas 2019 on the occassion of Mahatma Gandhi 150 birth anniversary in New Delhi.
   (1) only A (2) only B (3) A and B (4) B and C

5. खालीलपैकी कोणती/त्या घटना खरी/ऱ्या आहे/त?
   A) नीति आयोग, डी आर डी ओ आणि अटल नाविन्य उपक्रम (AIM) ने संयुक्तपणे युवा सरकारी प्रयोगशाळा सुरू केली ज्याचा उद्देश सामाजिक उद्योजकता आणि नाविन्यपूर्ण यंग इंडियाला गती देणे हा आहे.
   B) भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 19 मध्ये माध्यमांना त्यांच्या बातम्या प्रसारित करण्याचा अधिकार देण्यात आला आहे.
   C) पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी नवी दिल्लीत महात्मा गांधी यांच्या 150 व्या जयंतीनिमित्त स्वच्छ भारत दिवस 2019 चे उद्घाटन केले.
   (1) फक्त A (2) फक्त B (3) A आणि B (4) B आणि C

6. Which of the following statements is correct?
   A) Marwad plateau lie to the west of Aravallis.
   B) Mewar plateau is located to the south of Arawallis.
   (1) statement A is correct but B is wrong.
   (2) Statement B is correct but A is wrong.
   (3) Both the statements are wrong.
   (4) Both the statements are correct.

6. खालीलपैकी अचूक विधान कोणते?
   A) मारवाड पठार अरवलीच्या पश्चिमेस आहे.
   B) मेवाड पठार हे अरवलीच्या दक्षिणेस आहे.
   (1) A विधान अचूक आहे तर विधान B चुकीचे आहे.
   (2) B हे विधान बरोबर असून A हे विधान चुकीचे आहे.
   (3) दोन्ही विधाने चुकीची आहेत.
   (4) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

7. In case of coarse cereals in India ....
   (1) The area and its yield per hector have reduced.
   (2) The area has increased but yield has decreased.
   (3) The area has reduced but yield has increased.
   (4) There are fluctuation in both area and yield.

7. भारतातील तृणधान्याच्या संदर्भात ....
   (1) क्षेत्र आणि प्रती हेक्टर उत्पन्न कमी झाले आहे.
   (2) क्षेत्र वाढले आहे पण उत्पन्न कमी झाले आहे.
   (3) क्षेत्र कमी झाले आहे पण उत्पन्न वाढले आहे.
   (4) दोन्ही क्षेत्र आणि उत्पन्न ह्यात चढ उतार आहेत.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

8. Which of the following commodities constituted the main item of exports in Mughal India?

(1) Opium and Indigo **(2) Cotton and silk fabrics**
(3) Bullion and horses **(4) Sugar and saltpetre**

8. मुघल कालीन भारतात खालीलपैकी कोणत्या वस्तूंची निर्यात जास्त प्रमाणात होत असे?

(1) अफू आणि नीळ **(2) कापूस व रेशीम कापड**
(3) बैल व घोडे **(4) साखर व गनपावडर**

9. Who was the interim president of the first session of Constituent Assembly?

A) Dr. Sacchidanand Sinha
B) Dr. Rajendra Prasad
C) Dr. Babasaheb Ambedkar
D) C. Rajgopalchari

(1) D **(2) C** **(3) B** **(4) A**

9. घटना समितीच्या पहिल्या अधिवेशनाचे हंगामी अध्यक्ष कोण होते?

अ) डॉ. सच्चिदानंद सिन्हा ब) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ड) सी. राजगोपालचारी

(1) ड **(2) क** **(3) ब** **(4) अ**

10. Which of the following statements are wrong?

A) Turpentine oil is obtained from the wood of *Cedrous*.
B) Nitroglycerine can be used as an explosive.
C) Morphine is an alkaloid.
D) The boiling point of water is 100° K.

(1) A and D **(2) B and C**
(3) A and B **(4) C and D**

10. खालीलपैकी कोणती विधाने चुकीची आहेत?

A) टर्पेंटाइन तेल देवदारच्या लाकडापासून मिळते.
B) नायट्रोग्लिसरीनचा उपयोग स्फोटक म्हणून केला जाऊ शकतो.
C) मॉर्फिन हे एक अल्कलॉईड आहे.
D) पाण्याचा उकळ बिंदू 100° K आहे.

(1) A आणि D **(2) B आणि C**
(3) A आणि B **(4) C आणि D**

11. Which of the following statements are correct?

A) International snow Leopard Day is observed annually on October 23.
B) International stuttering Awareness day is observed on October 22 every year.
C) World Food Day is celebrated every year on October 16.

(1) A and B **(2) B and C**
(3) A and C **(4) All are correct**

11. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

A) आंतरराष्ट्रीय हिम बिबळ्याचा दिन दरवर्षी ऑक्टोबर 23 रोजी साजरा केला जातो.
B) आंतरराष्ट्रीय तोतरेपणा जागरूकता दिन दरवर्षी ऑक्टोबर 22 ला पाळला जातो.
C) ऑक्टोबर 16 रोजी दरवर्षी जागतिक अन्नदिन साजरा केला जातो.

(1) A आणि B **(2) B आणि C**
(3) A आणि C **(4) सर्व बरोबर आहेत.**

12. Which of the following is a wrong pair?

(1) Bendibu - Western Australia
(2) Maori - New Zealand
(3) Yakut - Finland
(4) Kikuyu - Kenya

12. खालीलपैकी चुकीची जोडी कोणती आहे?

(1) बेंदिबू – पश्चिम ऑस्ट्रेलिया
(2) माओरी – न्यूझिलँड
(3) याकुत – फिनलँड
(4) किकुयु – केनिया

13. Which of the following is true with respect to national income?

1) It is a sum total of final goods and services in a particular year.
2) It includes the incomes of foreigners staying in India.
3) Gross national income excludes depreciation.
4) Net National income excludes depreciation.

(1) 1, 2, 3 **(2) 1, 2, 4**
(3) 2, 3, 4 **(4) All of the above**

13. राष्ट्रीय उत्पन्नाबाबत खालीलपैकी काय खरे आहे?

1) राष्ट्रीय उत्पन्न हे एका वर्षातील सर्व वस्तू आणि सेवांच्या अंतिम मुल्यांची बेरीज असते.
2) राष्ट्रीय उत्पन्नामध्ये भारतात राहणाऱ्या परदेशी नागरिकांचे उत्पन्न अंतर्भूत केले जाते.
3) स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्नात घसारा वजा केला जात नाही.
4) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नात घसारा वजा केला जात नाही.

(1) 1, 2, 3 **(2) 1, 2, 4**
(3) 2, 3, 4 **(4) वरील सर्व**

14. Which amongst the following Indian rulers was a contemporary of Akbar?

(1) Rani Durgawati **(2) Ahilya Bai**
(3) Martand Verma **(4) Sawai Jai Singh**

14. खालीलपैकी कोणते भारतीय राज्यकर्ते अकबराचे समकालीन होते?

(1) राणी दुर्गावती **(2) अहिल्याबाई**
(3) मार्तंड वर्मा **(4) सवाई जयसिंग**

15. Match the following.

A) Untouchability Offences Act	i) Rajeev Gandhi
B) Protection of Civil Rights Act	ii) Indira Gandhi
C) Scheduled Caste and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities)	iii) Pandit Nehru
	iv) V. P. Singh

(1) A – i B – iii C – iv
(2) A – iii B – ii C – i
(3) A – iii B – ii C – iv
(4) A – iv B – iii C – ii

15. जोड्या लावा.

अ) अस्पृश्यता (अपराध) कायदा	i) राजीव गांधी
ब) नागरी अधिकार संरक्षण कायदा	ii) इंदिरा गांधी
क) 'अनु. जाती आणि अनु. जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) कायदा	iii) पंडित नेहरू
	iv) व्ही. पी. सिंग

(1) अ – i ब – iii क – iv
(2) अ – iii ब – ii क – i
(3) अ – iii ब – ii क – iv
(4) अ – iv ब – iii क – ii

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

16. Which of the following statements are wrong?
A) Fe^{3+} ion is smaller in size than Fe^{2+}.
B) On losing an election potassium atom will acquire an electronic configuration of Neon.
C) The compound used in breath analyzer for detecting consumption of drink by driver is potassium dichromate.
D) Testosterone is a hormone that contains iodine
(1) B and C **(2) A and C**
(3) B and D **(4) A and B**

16. खालीलपैकी कोणती विधाने चुकीची आहेत?
A) Fe^{3+} आयन हा Fe^{2+} आयनपेक्षा आकाराने लहान असतो.
B) पोटॅशियम अणू एक इलेक्ट्रॉन दिल्यानंतर निऑनाचे इलेक्ट्रॉन संरुपण धारण करतो.
C) चालकाने अपेयपान केले असल्यास ते ओळखण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या श्वास विश्लेषकामध्ये पोटॅशियम डायक्रोमेट हे संयुग वापरले जाते.
D) टेस्टोस्टेरोन ह्या संप्रेरकामध्ये आयोडिन असते.
(1) B आणि C **(2) A आणि C**
(3) B आणि D **(4) A आणि B**

17. Identify the person.
A) He is born and brought up in Bihar, however, he is 1976 batch Kerala cadre IPS officer.
B) He was Director of Intelligence Bureau which is the highest post in IPS.
C) He was appointed as interlocutor by government of India for the state of Jammu and Kashmir.
D) He has been appointed recently as the new Administrator of Lakshadweep.
(1) Anirudh Singh **(2) Dineshwar Sharma**
(3) Sunil Mahajan **(4) Ramesh Singh**

17. व्यक्ति ओळखा.
A) त्यांचा जन्म आणि लहानपण बिहारमध्ये झाले पण ते 1976 बॅंचचे केरळ केडरचे आयपीएस अधिकारी आहेत.
B) ते इंटेलिजन्स ब्युरोचे संचालक होते जे भारतीय पोलिस सेवेतील सर्वोच्च पद आहे.
C) जम्मू आणि काश्मिर राज्यासाठी भारत सरकारतर्फे वार्ताहर म्हणून त्यांची नेमणूक झाली होती.
D) लक्षद्विपचे नवे प्रशासक म्हणून नुकतीच त्यांची नेमणूक झाली आहे.
(1) अनिरुद्ध सिंग **(2) दिनेश्वर शर्मा**
(3) सुनिल महाजन **(4) रमेश सिंग**

18. Zooming refers to ....
(1) an activity which is related to the tribes.
(2) noise made by aquatic animals.
(3) it is a hunting by traditional weapons.
(4) it is related with mining activity.

18. झूमिंगचा संदर्भ .... आहे.
(1) आदिवासींच्या व्यवसायाशी संबंध
(2) जलचरांनी काढलेला आवाज
(3) पारंपारिक हत्यारांनी केलेली शिकार
(4) खाणकाम व्यवसायाशी संबंधित

19. Income inequality is shown with the help of
(1) Indifference curve.
(2) Production possibility curve.
(3) Laffer curve.
(4) Lorenz curve.

19. उत्पन्न विषमता कशाच्या आधारे दाखवली जाते?
(1) समवृत्ती वक्र **(2) उत्पादन शक्यता वक्र**
(3) लाफर वक्र **(4) लोरेंझ वक्र**

20. Which among the following Sultans called himself Naib – i – Khudai?
(1) Alauddin Khilji
(2) Balban
(3) Ghiyasuddhin Tughlaq
(4) Iltutmish

20. खालीलपैकी कोणता सुल्तान स्वत:ला 'नाईब–ई–खुदाई' म्हणवत असे?
(1) अल्लाउद्दिन खिलजी **(2) बल्बन**
(3) घियासुद्दिन तुघलक **(4) इल्तमश**

21. Which of the following Acts were passed in the joint session of Indian Parliament?
A) Dowry Prohibition Bill
B) Banking Service Commission Repeal Bill
C) Prevention of Terrorist Activities Act
(1) Only A and C **(2) Only B and C**
(3) All of them **(4) None of them**

21. भारताच्या संसदेने संयुक्त बैठका घेऊन खालीलपैकी कोणते कायदे केले आहेत?
अ) हुंडा प्रतिबंधक कायदा
ब) बॅंकिंग सर्व्हिस कमिशन रिपील बिल
क) प्रिव्हेंशन ऑफ टेररिस्ट ॲक्टिव्हिटी ॲक्ट
(1) अ आणि क **(2) ब आणि क**
(3) वरील सर्व **(4) यापैकी कोणताही नाही.**

22. Drying vegetable oils like linseed, soya bean, safflower etc. are very important as solvents in the paint and varnish industries. Which of the following could be the possible reasons?
A) They have a very high content of saturated fatty acids.
B) They have a very high content of unsaturated fatty acids.
C) The readily absorb hydrogen on exposure to air.
D) They readily absorb nitrogen from the atmosphere when exposed to air.
(1) A and D **(2) B and D**
(3) A and C **(4) only B**

22. जवस, सोयाबीन, करडई इ. वनस्पती तेले वाळविणे हे रंग आणि पॉलिश उद्योगात फार महत्त्वाचे असते. पुढीलपैकी कोणते / ती संभाव्य कारणे असू शकतात?
A) त्यांच्यात संतृप्त स्निग्धाम्लांचे प्रमाण खूप जास्त प्रमाणात असते.
B) त्यांच्यात असंतृप्त स्निग्धाम्लांचे प्रमाण खूप जास्त प्रमाणात असते.
C) ते हवेच्या संपर्कात असताना सहजपणे हायड्रोजन शोषून घेतात.
D) ते हवेच्या संपर्कात असताना सहजपणे वातावरणातील नैट्रोजन शोषून घेतात.
(1) A आणि D **(2) B आणि D**
(3) A आणि C **(4) केवळ B**

23. Which of the following two films have won Asian Academy Creative Awards?
A) Uri B) Gully Boy
C) Raazi D) Delhi Crime
(1) B and D **(2) A and B**
(3) A and C **(4) B and C**

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

23. खालीलपैकी कोणत्या दोन चित्रपटांनी एशियन ॲकॅडमी क्रिएटिव्ह ॲवॉर्ड जिंकले आहेत?
A) उरी B) गली बॉय C) राझी D) देल्ही क्राईम
(1) B आणि D **(2) A आणि B**
(3) A आणि C **(4) B आणि C**

24. Read the two sentences and find out the correct alternative.
A) Anthracite is the best quality of coal and is found in Jammu and Kashmir area.
B) Generally anthracite is not found in Gondawana coal fields.
(1) Statement A is correct and B is wrong.
(2) Statement B is correct but A is wrong.
(3) Both the statements A and B are correct.
(4) both the statements A and B are wrong.

24. पुढील विधानासंबंधित अचूक पर्याय शोधा.
A) अँथ्रासाईट हा उत्तम प्रतीचा कोळसा असून तो जम्मू काश्मीर भागात सापडतो.
B) सर्वसाधारणपणे अँथ्रासाईट प्रकारचा दगडी कोळसा गोंडवना भूमीमध्ये सापडत नाही.
(1) विधान A बरोबर असून विधान B हे चुकीचे आहे.
(2) विधान B बरोबर असून A हे चुकीचे आहे.
(3) A आणि B दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
(4) विधाने A आणि B दोन्ही चुकीची आहेत.

25. As per Economic Survey of 2018-19, what is correct of the following?
1) There will be increase in the population in the age group 0 – 19.
2) India is expected to experience slowdown in population growth rate in the next two decades.
3) Some states will start to experience population aging by 2030.
(1) 1 and 2 **(2) 2 and 3**
(3) All are correct **(4) All are incorrect**

25. 2018-19 च्या आर्थिक पाहणी अहवालानुसार खालीलपैकी काय बरोबर आहे?
1) 0-19 ह्या वयोगटातील लोकसंख्येमध्ये वाढ होईल.
2) भारताच्या लोकसंख्या वृद्धी दरामध्ये पुढील दोन दशकांमध्ये घट अपेक्षित आहे.
3) काही राज्यांमध्ये 2030 पर्यंत लोकसंख्या वृद्ध होण्यास सुरवात होईल.
(1) 1 आणि 2 **(2) 2 आणि 3**
(3) सर्व योग्य आहेत. **(4) सर्व अयोग्य आहेत.**

26. Who was ruling the Chola Kingdom at the time of Mahammad Ghazni's expedition of Somnath?
(1) Uttama Chola **(2) Rajaraja I**
(3) Rajendra I **(4) Kulotenga**

26. महम्मद गझनीच्या सोमनाथवरील स्वारीच्यावेळी चोलांवर कोणाचे राज्य होते?
(1) उत्तम चोल **(2) राजराजा I**
(3) राजेंद्र I **(4) कुलोतेंग**

27. Arrange the presidents in ascending order of their tenure.
a) Dr. Shankar Dayal Sharma b) Gyani Zailsingh
c) R. Venkat Raman d) Neelam Sanjiv Reddy
(1) d – b – c – a **(2) d – c – a – b**
(3) d – a – c – b **(4) d – a – b – c**

27. राष्ट्रपतींचा कार्यकालानुसार चढताक्रम लावा.
अ) डॉ. शंकर दयाळ शर्मा ब) ग्यानी झैलसिंह
क) आर. वेंकटरमण ड) नीलम संजीव रेड्डी
(1) ड – ब – क – अ **(2) ड – क – अ – ब**
(3) ड – अ – क – ब **(4) ड – अ – ब – क**

28. Biologists study viruses although they are not considered as living organisms. Which of the following is / are the possible reasons?
A) They are causative agents of many of the dreaded diseases of plants, animals including humans.
B) They serve as a useful tool in biotechnological research.
C) They are the source of some useful antibiotics.
D) No other branches study viruses.
(1) B and C **(2) A and D**
(3) C and D **(4) A and B**

28. विषाणूंना जरी सजीव मानत नसले तरी, जीवशास्त्रज्ञ त्यांचा अभ्यास करतात. खालीलपैकी कोणते / ती कारण / णे असू शकतील?
A) ते वनस्पती, मानवासंह प्राण्यांच्या भितीदायक रोगांचे कारक आहेत.
B) जैवतंत्रज्ञानाच्या संशोधनात ते उपयुक्त साधन म्हणून काम करतात.
C) ते काही उपयुक्त प्रतिजैविकांचे स्त्रोत आहेत.
D) इतर कोणत्याही शाखा विषाणूंचा अभ्यास करत नाहीत.
(1) B आणि C **(2) A आणि D**
(3) C आणि D **(4) A आणि B**

29. Pace bowler A playing T 20 I for country B has given 75 runs in four overs against country C.
Identify A, B and C.
(1) A - Tunahan Turan B - Turkastan C - Czech Republic
(2) A - Kagiso Rabada B - South Africa C - India
(3) A - Kasun Rajitha B - Sri Lanka C - Australia
(4) A - Jasprit Bumrah B - India C - South Africa

29. वेगवान गोलंदाज A ने B या देशाकडून C या देशाविरुद्ध टी 20 आय खेळताना चार षटकात 75 धावा दिल्या. A, B आणि C ओळखा.
(1) A - तुन्हान तुरान B - तुर्कस्तान C - झेक रिपब्लिक
(2) A - कागिसो रबाडा B - दक्षिण आफ्रिका C - भारत
(3) A - कासुन राजिथा B - श्रीलंका C - ऑस्ट्रेलिया
(4) A - जसप्रित बुमराह B - भारत C - दक्षिण आफ्रिका

30. Find out odd man out for the new alluvial soils.
(1) Soil is dark in colour.
(2) When high amount of calcium it is called as kankar.
(3) These soils are found above 50 Mtrs from the floor level.
(4) Colour of the soil is pale brown.

30. नवीन गाळाच्या मृदेच्या संदर्भातील विसंगत असलेली माहिती शोधा.
(1) मृदेचा रंग गडद असतो.
(2) चुनखडीचा अंश जास्त असल्यास मृदेला कंकर म्हणतात.
(3) या मृदा तळापासून 50 मीटर उंचीवर आढळतात.
(4) मृदेचा रंग हा फिक्कट तपकिरी असतो.

31. As per the Economic Survey 2017– 2018 the ratio of gross fixed capital formation to GDP in 2017 was ......
(1) 25.4 **(2) 36.5** **(3) 26.4** **(4) 28**

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

31. 2017-18 च्या आर्थिक पाहणी अहवालानुसार 2017-18 मध्ये सकल स्थिर भांडवल संचयनाचे स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनाशी असलेले प्रमाण .... होते.

(1) 25.4 **(2) 36.5**
(3) 26.4 **(4) 28**

32. On which one of the following fleet, did the 1946 Naval Revolt start ?

(1) I. N. S. Virat
(2) I. N. S. Vikrant
(3) I. N. S. Crown
(4) I. N. S. Talwar

32. खालीलपैकी कोणत्या जहाजावर 1946 चे नौदल बंड सुरू झाले?

(1) I. N. S. विराट **(2) I. N. S. विक्रांत**
(3) I. N. S. क्राऊन **(4) I. N. S. तलवार**

33. Arrest of politicians in economic offences turns spotlight of India's ....

(1) Electoral mismanagement
(2) Political funding system
(3) Political Management system
(4) Electoral activism

33. आर्थिक गैरव्यवहारांमुळे राजकारणी नेत्यांचे अटकसत्र भारतातील .... या बाबीवर प्रकाश पाडते.

(1) निवडणुकांमधील गैरव्यवस्थापन
(2) राजकीय निधी उभारण्याची पद्धत
(3) राजकीय व्यवस्थापन पद्धती
(4) निवडणुकांमधील सक्रियता

34. A device used for converting AC into DC is called as ....

(1) transformer **(2) Induction coil**
(3) rectifier **(4) Dynamo**

34. एसी ला डीसीमध्ये रुपांतरीत करण्यासाठी वापरलेल्या उपकरणाला .... म्हणतात.

(1) रोहित्र **(2) प्रेरण गुंडाळी**
(3) दुरुस्तक **(4) डायनामो**

35. Identify the person from the following data.

A) He is a 1987 batch IAS offices of Odisha cadre.
B) He had done M. A. in Economics from Panjab University and MBA from U. K.
C) He has acquired wide experience in Industrial development, Financial management and Public finance.
D) He has been appointed as secretary of the department of investment and Public Asset Management (DIPAM)

(1) Tuhin kanta Pandey
(2) Anil Kumar Khachi
(3) Laxmi Nibas Mittal
(4) Radhesh Singh

35. खालील माहितीवरून व्यक्ती ओळखा.

A) ते 1987 च्या ओरिसा केडरचे भा. प्र. से. अधिकारी आहेत.
B) त्यांनी पंजाब विद्यापीठातून अर्थशास्त्रामध्ये एम. ए. केले आणि इंग्लंडमधून एम. बी. ए. केले आहे.
C) औद्योगिक विकास, वित्तीय व्यवस्थापन आणि सार्वजनिक वित्त यात त्यांनी विस्तृत अनुभव घेतला आहे.
D) त्यांना गुंतवणूक आणि सार्वजनिक व्यवस्थापन विभागाचे (डी. आय. पी. ए. एम.) सचिव म्हणून नियुक्त करण्यात आले आहे.

(1) तुहिन कांता पांडे **(2) अनिल कुमार खाची**
(3) लक्ष्मी निवास मित्तल **(4) राधेश सिंग**

36. Most flood affected Kurundwad on 4th to 12 August 2019 is due to ....

(1) Meander shaped river courses.
(2) Location on the confluence of Krishna and Panchganga.
(3) Location of dam near Kurundwad.
(4) None of the above.

36. कुरुंदवाडला 4 ते 12 ऑगस्ट 2019 ला पुराचा मोठा आघात झाला त्याचे कारण .... हे आहे.

(1) नदीचे नागमोडी आकाराचे पात्र
(2) कृष्णा आणि पंचगंगेच्या तीरावरील गाव
(3) कुरुंदवाडजवळच धरण आहे.
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

37. As per the Economic Survey 2018-19, What is correct about current account of balance of payments?

a) There is increase in merchandise imports due to increase in oil prices.
b) Software services account for 40% of total services receipts.
c) Petroleum products continue to have largest share in total export basket in the year 2018-19.

(1) All are incorrect. **(2) a and c are correct.**
(3) a and b are correct. **(4) All are correct.**

37. 2018-19 च्या आर्थिक पाहणी अहवालानुसार व्यवहारतोलाच्या चालू खात्याबद्दल काय योग्य आहे?

1) तेलाच्या वाढत्या किमतींमुळे माल आयातीमध्ये वाढ झाली आहे.
2) सेवांच्या एकूण निर्यातीमध्ये सोफ्टवेअर सेवांचा वाटा 40% आहे.
3) एकूण निर्यातीमध्ये पेट्रोलियम निर्यातीचा वाटा 2018-19 मध्ये सर्वाधिक आहे.

(1) सर्व अयोग्य आहेत. **(2) 1 आणि 3 योग्य आहेत.**
(3) 1 आणि 2 योग्य आहेत. **(4) सर्व योग्य आहेत.**

38. Who made the following comment, 'Our nation is like a tree of which the original trunk is Swarajya and its branches are Swadeshi and boycott.' ?

(1) Lala Lajpatrai **(2) Bipin Chandra Pal**
(3) Lokmanya Tilak **(4) Aurobindo Ghosh**

38. 'आपला देश म्हणजे एक महावृक्ष असून त्याचे खोड म्हणजे स्वराज्य आणि त्याच्या शाखा म्हणजे स्वदेशी व बहिष्कार' असे भाष्य कोणी केले?

(1) लाला लजपतराय **(2) बिपिन चंद्र पाल**
(3) लोकमान्य टिळक **(4) अरविंद घोष**

39. Directive Principles of state policy include in India's constitution are positive in nature because ....

A) They are justiceable means one can approach the court if these are not followed.
B) Judiciary has the authority to declare laws unconstitutional and invalid.

(1) Both the statement are incorrect.
(2) Both the statements are correct but against the directive principles.
(3) First statement is correct but second is incorrect.
(4) First statement is incorrect but second is correct.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

39. भारताच्या राज्यघटनेमध्ये समाविष्ट करण्यात आलेली मार्गदर्शक तत्त्वे ही सकारात्मक स्वरूपाची आहेत कारण..........

अ) ती न्यायप्रविष्ट म्हणजेच त्यांचे उल्लंघन झाल्यास न्यायालयाकडे दाद मागता येते.

ब) कायदा घटनाविरोधी आणि अवैध घोषित करण्याचा अधिकार न्यायालयांना आहे.

(1) दोन्ही विधाने असत्य आहेत.
(2) दोन्ही विधाने सत्य आहेत पण ते मार्गदर्शक तत्त्वाच्या विरोधी आहे.
(3) पहिले विधान सत्य आहे परंतु दुसरे विधान असत्य आहे.
(4) पहिले विधान असत्य आणि दुसरे सत्य आहे.

40. Match the following pairs

Branch of Science	Study of
A) Mycology	i) Reptiles and amphibians
B) Otology	ii) Classification of plants and animals
C) Herpetology	iii) Fungi
D) Taxonomy	iv) Ear

(1) A – iii B – ii C – iv D – i
(2) A – iii B – iv C – i D – ii
(3) A – ii B – iv C – iii D – i
(4) A – i B – ii C – iii D – iv

40. खालील जोड्या लावा.

विज्ञानाची शाखा	अभ्यासाचा विषय
A) मायकॉलॉजी	i) सरिसृप आणि उभयचर
B) ऑटोलॉजी	ii) वनस्पती व प्राण्यांचे वर्गीकरण
C) हर्पेटॉलॉजी	iii) बुरशी
D) टॅक्सॉनॉमी	iv) कान

(1) A – iii B – ii C – iv D – i
(2) A – iii B – iv C – i D – ii
(3) A – ii B – iv C – iii D – i
(4) A – i B – ii C – iii D – iv

41. Uttar Pradesh is leading in sugar cane production but Maharashtra is number one in sugar production because of ....

(1) short crushing season in U. P.
(2) sugar cane gets dried up due to non availability of labour.
(3) sugar mills are away from sugar cane fields.
(4) low sucrose content in sugar cane of U. P.

41. ऊस उत्पादनात उत्तरप्रदेश अग्रेसर आहे पण साखर उत्पादनात महाराष्ट्राचा क्रमांक पहिला आहे. कारण ....

(1) उत्तर प्रदेशात गळीत हंगामाचे कमी महिने
(2) मजूर नसल्याने ऊस वाळतो.
(3) ऊस उत्पादक क्षेत्रापासून साखर कारखाने दूर
(4) U. P. मधील उसात साखरेचे प्रमाण कमी.

42. Which of the following is included in the informal sector?

1) Artisans, cottage industrialists, petty traders, tea shop proprietors.

2) Garbage pickers, unauthorized taxi drivers, maid servants

(1) Both 1 and 2 **(2) only 1**
(3) only 2 **(4) None of the above**

42. असंघटीत क्षेत्रामध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश होतो?

1) कारागीर, कुटिरोद्योग, फिरकोळ व्यापारी, चहा विकणारे छोटे उद्योजक

2) कचरावेचक, अनधिकृत टॅक्सी चालक, घरकामगार

(1) दोन्ही 1 आणि 2 **(2) फक्त 1**
(3) फक्त 2 **(4) वरीलपैकी काहीही नाही.**

43. Identify the correct statements.

A) State of Jammu and Kashmir is split into two union territories where J and K will have assembly and Ladakh without one.

B) Home Minister announced the decision in Rajya Sabha which approved for granting special status to permanent residents.

(1) Both are incorrect. **(2) Both are correct.**
(3) Only A is correct. **(4) Only B is correct.**

43. बरोबर विधान ओळखा.

अ) जम्मू आणि काश्मीर राज्याचे दोन केन्द्रशासित प्रदेश होतील ज्यात जम्मू कश्मीरला विधानसभा असेल आणि लडाखला नसेल.

ब) गृहमंत्र्यांनी राज्यसभेत निर्णय जाहीर केला ज्यामुळे कायमस्वरूपी रहिवाशांना विशेष दर्जा देणारा ठराव संमत झाला.

(1) दोन्ही विधाने चूक **(2) दोन्ही विधाने बरोबर**
(3) फक्त (अ) बरोबर **(4) फक्त (ब) बरोबर**

44. Consider the following statements.

A) The oxygen liberated during photosynthesis comes from water and not from carbon dioxide.

B) The world's largest on shore wind farms are located in U. K.

C) The Red Data Books published by the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) enumerate threatened species of plants and animals.

D) Solid graphite was used as moderator to slow down the speed of neutrons in Chernobyl plant.

Which of the above statements are correct?

(1) A, B and C **(2) A, C and D**
(3) B, C and D **(4) A, B and D**

44. पुढील विधानांचा विचार करा.

A) प्रकाशसंश्लेषणाच्या वेळी मुक्त झालेला ऑक्सिजन कार्बन डाय ऑक्साईडमधून नव्हे तर पाण्यातून येतो.

B) जगातील सर्वात जास्त किनारपट्टीवरील पवनचक्या यू. के. मध्ये आहेत.

C) इंटरनॅशनल युनियन फॉर कॉन्झर्व्हेशन ऑफ नेचर अँड नॅचरल रिसोर्सेस (IUCN) ने प्रकाशित केलेल्या रेड डेटा बुक्समध्ये वनस्पती आणि प्राण्यांच्या धोक्यात आलेल्या प्रजातींची गणना केली गेली आहे.

D) चेर्नोबिलच्या प्लँटमध्ये घनरूप ग्रॅफाइटचा उपयोग न्यूट्रॉन्सची गती कमी करण्यासाठी नियंत्रक म्हणून केला गेला.

(1) A, B आणि C **(2) A, C आणि D**
(3) B, C आणि D **(4) A, B आणि D**

45. Consider the following statements. Select correct alternative.

A) Sex ratio in Sindhudurga is higher.

R) Males are compelled to migrate to urban areas.

(1) statement A is the effect of statement R.
(2) statement A is correct but R is wrong.
(3) statement R is correct but A is wrong.
(4) There is no interrelationship between statements A and R.

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

45. खालील विधाने पहा आणि योग्य पर्याय निवडा.
A) लिंग गुणोत्तर सिंधुदुर्गमध्ये उच्च आहे.
R) पुरुषांना शहरी भागाकडे स्थलांतर करावेच लागते.
(1) A विधान म्हणजे विधान R चाच प्रभाव आहे.
(2) विधान A बरोबर असून R हे चूक आहे.
(3) विधान R बरोबर आहे तर A हे चूक आहे.
(4) A आणि R विधानांचा काहीही सहसंबंध नाही.

46. Which of the following statements is true?
1) Absolute poverty is measured in terms of calories or nutrition and it increased over a time period.
2) Relative poverty occurs when people do not enjoy certain minimum level of living standards given by the government.
(1) Both the statements are true.
(2) Statement 1 is true and 2 is false.
(3) Statement 2 is true and 1 is false.
(4) Cannot say anything about the two statements.

46. खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे?
1) निरपेक्ष दारिद्र्य उष्मांक अथवा पोषणाच्या आधारे मोजले जाते आणि ते कालानुसार वाढले आहे.
2) जेव्हा सरकारने सांगितल्याप्रमाणे लोकांना राहणीमानाच्या मुलभूत गरजा पूर्ण करता येत नसतील तर सापेक्ष दारिद्र्य आहे असे म्हटले जाते.
(1) दोन्ही विधाने खरी आहेत.
(2) विधान 1 सत्य आहे आणि विधान 2 असत्य आहे.
(3) विधान 2 सत्य आणि विधान 1 असत्य आहे.
(4) दोन्ही विधानांबद्दल काही सांगता येत नाही.

47. In which of the following countries parliamentary system is functioning?
(1) Germany and Australia
(2) South Africa and Brazil
(3) Italy and Mexico
(4) Brazil and Japan

47. संसदीय शासन पद्धत खालीलपैकी कोणत्या देशात आहे?
(1) जर्मनी आणि ऑस्ट्रेलिया
(2) दक्षिण आफ्रिका आणि ब्राझील
(3) इटली आणि मेक्सिको
(4) ब्राझील आणि जपान

48. A) Depreciation of currency leads to fall in the price of exports of a country.
B) Depreciation of currency can serve as stimulus to the economy.
(1) Statement A is false and B is true
(2) Both the statements are false.
(3) Statement A is true and B is false
(4) Both the statements are true.

48. A) चलनाच्या अवमूल्यनामुळे देशाच्या निर्यातीच्या किमतीमध्ये घट होते.
B) चलनाच्या अवमूल्यनामुळे अर्थव्यवस्थेला प्रोत्साहन मिळते.
(1) विधान A खोटे आहे आणि B खरे आहे.
(2) दोन्ही विधाने खोटी आहेत.
(3) विधान A खरे आहे आणि B खोटे आहे.
(4) दोन्ही विधाने खरी आहेत.

49. Identify the thinker who said "Man is born free but bound everywhere in chains" and who is considered the father of French Revolution.
(1) Rousseau **(2) John Stuart Mill**
(3) John Locke **(4) Jeremy Bentham**

49. "मनुष्य हा जन्मत: स्वतंत्र आहे. परंतु तो सर्वत्र शृंखलामध्ये बंदिस्त आहे." असे ज्या विचारवंताने म्हटले आहे, त्यांना फ्रेंच राज्यक्रांतीचा जनक मानतात, तो विचारवंत ओळखा.
(1) रुसो **(2) जॉन स्टुअर्ट मिल**
(3) जॉन लॉक **(4) जेरेमी बेंथॅम**

50. Match the following pans.

A	B (States)
P) Indigenously developed Robot Restaurant	F) Kerala
Q) Deen Dayal Upadhyay Panchayat Sashaktikaran Puraskar	G) Madhya Predesh
R) Spot fines for storage, sale and Purchase of banned firecrackers	H) Odisa
S) M. O. U. with NASSCOM to create more Jobs	I) West Bengal

(1) P – H, Q – I, R – G, S – F
(2) P – F, Q – H, R – G, S – I
(3) P – I, Q – F, R – H, S – G
(4) P – H, Q – F, R – I, S – G

50. खालील जोड्या जुळवा.

A	B (राज्य)
P) स्वदेशी विकसित यंत्रमानव उपहार गृह	F) केरळ
Q) दीन दयाळ उपाध्याय पंचायत सशक्तीकरण पुरस्कार	G) मध्य प्रदेश
R) प्रतिबंधित फटाक्यांच्या साठवण, विक्री आणि खरेदीवर जागेवर दंड	H) ओरीसा
S) अधिक रोजगार निर्मितीसाठी नॅसकॉम बरोबर सामंजस्य करार	I) पश्चिम बंगाल

(1) P – H, Q – I, R – G, S – F
(2) P – F, Q – H, R – G, S – I
(3) P – I, Q – F, R – H, S – G
(4) P – H, Q – F, R – I, S – G

PART – II / भाग – 2

Question nos. 51 to 53 : Read the following passage carefully and answer the questions given below.

Education is for life, not merely for a livelihood. So long as we are unmindful of this truth, the quality of our educational curriculum as well as that of our teachers and students is likely to remain inadequate. It is not enough for a society to have experts. It needs human beings who can think, feel and act generously, the kind of people who cannot be replaced by computers and robots. The great fault or our present age is emphasis on efficiency at the cost of humanity.

51. 'Education is for life rather than for a livelihood', the author means to say that ....
(1) Education is a generally useful thing in life.
(2) The primary purpose of education is to train people to be proper human beings.
(3) Education is useful for earning a living.
(4) Education can enable one to become rich.

Download FREE UPSC E-BOOKS
FREE!
CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

52. The author says that it is not enough for a society to have experts because ....

(a) experts are egocentric.

(b) experts do not have an overall view of things because of their being highly specialized.

(c) along with being efficient educated people need to be sympathetic and sensitive to the needs of society.

(d) experts are highly eccentric people.

53. Proper human beings cannot be replaced by computers and robots because ....

(a) computers and robots are non human.

(b) computers and robots react mechanically.

(c) only human beings can have specialised knowledge.

(d) only proper human beings can think creatively and generously.

प्रश्न 51 ते 53 : खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचून त्या खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या.

शिक्षण हे केवळ उपजीविकेसाठी नव्हे तर जीवनासाठी आहे. जोपर्यंत आपण या सत्याकडे दुर्लक्ष करत नाही तोपर्यंत आमच्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमाची तसेच आपल्या शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता अपुरी राहण्याची शक्यता आहे समाजात तज्ज्ञ असणे पुरेसे नाही. जे विचार करू शकतात, अनुभवू शकतात आणि उदारपणे वागू शकतात, ज्यांची जागा संगणक किंवा यंत्रमानव घेऊ शकणार नाहीत अशा प्रकारच्या माणसांची आवश्यकता आहे. आपल्या सध्याच्या युगाचा मोठा दोष म्हणजे मानवतेची किंमत देऊन कार्यक्षमतेवर भर दिला जातो आहे.

51. 'शिक्षण हे जीवनासाठी केवळ उपजीविकेसाठी नाही.' लेखकाला .... असे म्हणावयाचे असावे.

(1) शिक्षण ही आयुष्यातील सामान्यपणे उपयोगी गोष्ट आहे.

(2) शिक्षणाचा प्राथमिक उद्देश लोकांना योग्य माणूस होण्यासाठी प्रशिक्षण देणे हा आहे.

(3) चरितार्थ मिळवण्यासाठी शिक्षण उपयुक्त आहे.

(4) शिक्षण एखाद्याला श्रीमंत होण्यास सक्षम बनवते.

52. लेखक म्हणतात की समाजात तज्ज्ञ असणे पुरेसे नाही कारण ....

(1) तज्ज्ञ अहंकारी असतात.

(2) तज्ज्ञांकडे एखाद्या गोष्टीकडे पाहण्याचा सर्वांगीण दृष्टीकोन नसतो कारण ते मोठ्या प्रमाणात कसबी असतात.

(3) कार्यक्षम सुशिक्षित व्यक्तिंसह सहानुभूतीशील आणि समाजाच्या गरजांबद्दल संवेदनशील असणे देखील आवश्यक आहे.

(4) तज्ज्ञ अत्यंत तऱ्हेवाईक लोक असतात.

53. संगणक आणि यंत्रमानवाने योग्य मनुष्यांची जागा घेता येणार नाही कारण ....

(1) संगणक आणि यंत्रमानव मानवी नाहीत.

(2) संगणक आणि यंत्रमानव यांत्रिकी पद्धतीने प्रतिसाद देतात.

(3) केवळ मानवाला विशिष्ट ज्ञान असू शकते.

(4) केवळ योग्य मनुष्य सृजनशील आणि उदारतेने विचार करू शकतात.

Question nos. 54 to 56 : Read the following passage carefully and answer the questions given below.

The greatest enemy of mankind, as people have discovered, is not science, but war. Science merely reflects the social forces by which it is surrounded. If is found that when there is peace, science is constructive: when there is war, science is perverted to destructive ends. The weapons which science gives us do not necessarily cause war: they make war increasingly more terrible. Until now it has brought us to the doorstep of doom. Our main problem, therefore, is not to curb science, but to stop war to substitute law for force and international government for anarchy in the relations of one nation with another . That is a job in which everybody must participate, including the scientists. But the bomb of Hiroshima suddenly woke us up to the fact that we have a very little time. The hour is late and our work has scarcely begun. Now we are face to face with this urgent question - Can education and tolerance, understanding and creative intelligence run fast enough to keep us abreast with our own mounting capacity to destroy? That is the question which we shall have to answer one way or the other in this generation. Science must help us in the answer, but the main decision lies within ourselves.

54. How can war be stopped ?

(1) science is not allowed to lead us to other destruction.

(2) we replace force and lawlessness by law and International Government.

(3) science is restricted to be utilised only during war time.

(4) weapons invented by science are not used to launch a war.

55. According to the writer the main problem we are faced with is to ....

(1) stop science from reflecting social forces.

(2) stop scientific activities everywhere.

(3) abolish war.

(4) prevent scientist from participating in destructive activities.

56. According to the author, the real enemy of mankind is not science, but war because ....

(1) Science during wars is so destructive.

(2) Science merely invents the weapons with which war is fought.

(3) The weapons that science invents necessarily lead to war.

(4) The weapons invented by science do not cause war, though these make it more destructive.

प्रश्न क्र. 54 ते 56. : खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचून त्या खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या.

लोकांनी असे शोधले आहे की मानवजातीचा सर्वात मोठा शत्रू विज्ञान नव्हे तर युद्ध आहे. विज्ञान केवळ त्याला वेढणाऱ्या सामाजिक शक्ति प्रतिबिंबित करते. असे आढळले आहे की जेव्हा शांतता असते तेव्हा विज्ञान रचनात्मक असते. जेव्हा युद्ध असते तेव्हा विज्ञान विनाशकारी टोकाकडे वळलेले असते. विज्ञानाने जी शस्त्रे आपणास दिली आहेत ती युद्ध करण्यास कारणीभूत असण्याची गरज नाही. ते युद्ध अधिकच भयानक बनवतात. आतापर्यंत त्यांनी आपल्याला अरिष्टाच्या दारापाशी पोचवले आहे. आमची मुख्य समस्या म्हणजे विज्ञानावर अंकुश ठेवण्याची नाही तर युद्ध थांबविणे आणि एका देशाचे दुसऱ्या देशाशी असलेल्या संबंधातील अराजकता कमी करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय सरकारला पर्यायी कायद्याची सक्ती करणे ही आहे. हे असे कार्य आहे ज्यात शास्त्रज्ञांसह प्रत्येकाने भाग घेतला पाहिजे. पण हिरोशिमाच्या बॉम्बने अचानक आम्हाला जागे केले की आपल्याकडे फार थोडा वेळ आहे. वेळेचा उशीर झाला आहे आणि आपले काम क्वचितच सुरू झाले आहे. आता आम्ही या तातडीच्या प्रश्नास सामोरे आहोत. शिक्षण आणि सहनशीलता, समजूतदारपणा आणि सृजनशील बुद्धिमत्ता आमच्या स्वत:सह नष्ट करण्याच्या वाढत्या क्षमतेसह पळवू शकेल का? या प्रश्नाचे उत्तर या पिढीतल्या आपल्याला कोणत्या ना कोणत्या मार्गाने द्यावेच

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

लागेल. उत्तर देण्यासाठी विज्ञानाने आपल्याला मदत केली पाहिजे, पण मुख्य निर्णय आपल्यालाच घ्यावा लागेल.

54. युद्ध कसे थांबवता येईल?

(1) विज्ञान आपल्याला विनाशाकडे नेण्यासाठी नेतृत्व करण्यास परवानगी देत नाही.

(2) आपण कायदा आणि आंतरराष्ट्रीय सरकारद्वारे शक्ती आणि अराजकता बदलू.

(3) केवळ युद्धाच्या काळात विज्ञानाचा उपयोग करण्यास सीमित आहे.

(4) विज्ञानाने शोधलेली हत्यारे युद्ध सुरू करण्यासाठी वापरली जात नाहीत.

55. लेखकाच्या मते आपल्याला ज्या मुख्य समस्येचा सामना करावा लागतो ती म्हणजे..........

(1) विज्ञानास सामाजिक शक्ती प्रतिबिंबित करण्यापासून थांबविणे.

(2) सर्वत्र वैज्ञानिक उपक्रम थांबविणे.

(3) युद्ध थांबविणे.

(4) वैज्ञानिकांना विध्वंसक कार्यात सहभागी होण्यापासून प्रतिबंध करणे.

56. लेखकाच्या मते मानवजातीचा खरा शत्रू विज्ञान नव्हे तर युद्ध आहे. कारण ....

(1) युद्धादरम्यानचे विज्ञान हे विध्वंसक आहे.

(2) विज्ञान केवळ शस्त्रास्त्रांचा शोध लावते ज्याने युद्ध केले जाते.

(3) विज्ञानाने शोधलेली शस्त्रे अपरिहार्यपणे युद्धाला कारणीभूत ठरतात.

(4) विज्ञानाने शोधलेली शस्त्रे युद्धाला कारणीभूत ठरत नाहीत, जरी ती अधिक विनाशकारी बनवितात.

Question nos. 57 to 59 : Read the following passage carefully and answer the questions given below.

To those who do listen, the desert speaks of things with an emphasis quite different from that of the shore, the mountain, the valley or the plains, whereas these invite action and suggest limitless opportunity and exhaustless resources, the implications and the mood of the desert are something different. For one thing, the desert is conservative, not radical. It is more likely to provide awe than to invite conquest. The heroism which it encourages is the heroism of endurance, not that of conquest. It brings a man up against this limitation, turns him upon himself and suggests values which more indulgent regions suppress. Sometimes it includes contemplation in men who have never contemplated before: And of all the answers to the question – what is a desert good for – 'contemplation' is perhaps the best.

57. The desert is unique among landscapes in that it encourages only ....

(1) Contemplation **(2) Indolence**

(3) Heroic Endeavor **(4) Adventurous Spirit**

58. If one responds with insight to the mode of the desert, it evokes ....

(1) the possibility of unending resources

(2) the desire for heroic conquest

(3) an inclination for deep thought

(4) a sense of intense revulsion

59. The writer calls the desert conservative rather than radical because ....

(1) it provides an environment that inspires men to explore.

(2) it tests ones endurance.

(3) it offers unlimited opportunity to conquer.

(4) makes one gloomy.

प्रश्न क्र. 57 ते 59 : खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचून त्या खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या.

जे ऐकू शकतात त्यांच्यासाठी वाळवंट, किनाऱ्यावरील डोंगराळ भाग, खोरे किंवा मैदानी भागापेक्षा काहीतरी वेगळ्याच गोष्टीवर बोलत असते आणि काही कृती करण्यास सांगते तसेच अमर्याद संधी आणि न संपणारे स्त्रोत, परिणाम वाळवंटातील वेगळीच अनिश्चितता सूचित करते. एका गोष्टीसाठी वाळवंट पुराणमतवादी आहे, कट्टरवादी नाही. विजय आमंत्रित करण्यापेक्षा विस्मयकारक असण्याची शक्यता जास्त असते. ज्या शौर्याला ते उत्तेजन देते ते म्हणजे टिकून रहाण्याचे आहे विजयाचे नव्हे. ते माणसाला ह्या मर्यादेच्या विरोधात आणते, त्याला त्याच्याकडेच वळवते आणि लाड करणारा प्रदेश दडपण्यासाठी मूल्ये सुचविते. कधी कधी यामध्ये अशा माणसांमधील चिंतनाचा समावेश असतो ज्यांनी यापूर्वी कधीही विचार केलेला नसतो. आणि वाळंवट कशासाठी चांगले आहे या प्रश्नाच्या उत्तराचे क्वचित सर्वात चांगले उत्तर आहे 'चिंतनासाठी'.

57. वाळवंट हे एक वैशिष्ट्यपूर्ण निसर्गचित्र आहे कारण ते केवळ .... प्रोत्साहित करते.

(1) चिंतन **(2) आळस**

(3) शौर्यपूर्ण प्रयास **(4) धाडसी वृत्ती**

58. जर कोणी वाळवंटातील स्थितीकडे अंतरदृष्टीने प्रतिसाद दिला तर .... उत्तेजित होतो.

(1) न संपणाऱ्या संसाधनांची शक्यता

(2) शौर्यपूर्ण विजयाची इच्छा

(3) सखोल विचारांचा कल

(4) तीव्र बंडखोरीची भावना

59. लेखक वाळवंटाला कट्टरवादी न म्हणता पुराणमतवादी म्हणतो कारण ते......

(1) माणसांना अन्वेषण करण्यास प्रेरित करणारे वातावरण प्रदान करते.

(2) एखाद्याच्या सहनशक्तीची परीक्षा घेते.

(3) जिंकण्याची अमर्याद संधी देते.

(4) एखाद्याला खिन्न करते.

Question nos. 60 to 62 : Read the following passage carefully and answer the questions given below.

It is difficult to reconcile the ideas of different schools of thought on the question of education. Some people maintain that pupils of school should concentrate on a narrow range of subjects which will benefit them directly in their subsequent careers. Others contend that they should study a wide range of subjects so that they not only have the specialized knowledge necessary for their chosen careers but also sound general knowledge about the world they will have to work and live in. Supporters of the first theory state that the greatest contributions to civilization are made by those who are expert in their trade or profession. Those on the other side say that, unless they have a broad general education, the experts will be too narrow in their outlook to have sympathy with their fellows or a proper sense of responsibility towards humanity as a whole.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

60. Broad general knowledge is necessary because ....
(1) it broadens one's outlook.
(2) it teaches us about different things.
(3) without it no one would get a job.
(4) special is incomplete without it.

61. Supporters of the first theory say that ....
(1) experts have done nothing to help mankind.
(2) people with general knowledge are more useful than experts.
(3) people with general knowledge have contributed to civilization.
(4) experts have contributed most to progress in the modern world.

62. The idea of the first school of thought in the passage is that ....
(1) students should study all the subjects they want to.
(2) students should study a few subjects that will help them in their profession.
(3) students should not under take any specialised work.
(4) students should concentrate on studies.

प्रश्न क्र. 60 ते 62. : खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचून त्या खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या.

शिक्षणाच्या प्रश्नावर वेगवेगळ्या विचाराच्या पंथामध्ये समेट करणे कठीण आहे. काही लोक असा विचार करतात की शालेय विद्यार्थ्यांनी एका छोट्या विषयावर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे जे त्यांच्या पुढील कारकिर्दीत थेट फायद्याचे होईल. इतरांचा असा दावा आहे की त्यांनी विस्तृत विषयांचा अभ्यास केला पाहिजे जेणेकरून त्यांना केवळ त्यांच्या निवडलेल्या कारकिर्दीविषयी आवश्यक असलेले विशेष ज्ञानच नाही तर ज्या जगात त्यांना जगायचे आहे आणि काम करायचे आहे त्याविषयी सामान्य ज्ञानही मिळेल. पहिल्या सिद्धांताचे समर्थक असे म्हणतात की जे व्यापार किंवा व्यवसायात तज्ज्ञ होते त्यांनीच मानवी संस्कृतीत मोठे योगदान दिले आहे. दुसऱ्या बाजूचे लोक असे म्हणतात की, त्यांच्याकडे व्यापक सामान्य शिक्षण असल्याशिवाय त्यांच्या सहकाऱ्यांबद्दल सहानुभूती किंवा संपूर्ण मानवतेबद्दल योग्य जबाबदारीची भावना जाणवण्याबाबत फारच कोता दृष्टीकोन असता.

60. व्यापक सामान्य ज्ञान आवश्यक आहे कारण ....
(1) ते एखाद्याचा दृष्टीकोन विस्तृत करते.
(2) ते आपल्याला वेगवेगळ्या गोष्टींबद्दल शिकवते.
(3) त्याशिवाय कोणालाही नोकरी मिळणार नाही.
(4) विशेष ज्ञान त्याशिवाय अपूर्ण आहे.

61. पहिल्या सिद्धांताचे समर्थक असे म्हणतात की ....
(1) तज्ज्ञांनी मानवजातीसाठी काहीही केले नाही.
(2) तज्ज्ञांपेक्षा सामान्य ज्ञान असलेले लोक अधिक उपयोगी आहेत.
(3) सामान्य ज्ञान असलेल्या लोकांनी मानवी संस्कृतीसाठी योगदान दिले आहे.
(4) आधुनिक जगात प्रगती करण्यात तज्ज्ञांचे सर्वाधिक योगदान आहे.

62. या परिच्छेदातील पहिल्या विचारसरणीची कल्पना अशी आहे की ...
(1) विद्यार्थ्यांनी त्यांना इच्छित सर्व विषयांचा अभ्यास केला पाहिजे.
(2) विद्यार्थ्यांनी थोड्या विषयांचा अभ्यास केला पाहिजे ज्यामुळे त्यांच्या व्यवसायात मदत होईल.
(3) विद्यार्थ्यांनी कोणतेही विशेष काम हाती घेऊ नये.
(4) विद्यार्थ्यांनी अभ्यासावर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे.

63. If a + b means a is daughter of b and
a × b means a is brother of b then
h + i × j + k × l + m × n. Assuming that the oldest generation in this group as 1st, what is the present generation of h?
(1) 4th (2) 5th (3) 2nd (4) 3rd

63. जर a + b म्हणजे a ही b ची मुलगी आहे आणि
a × b म्हणजे a हा b चा भाऊ आहे. तर
h + i × j + k × l + m × n. त्या गटात सर्वात जुनी पिढी पहिली समजून h ची आजची पिढी कितवी असेल?
(1) 4 थी (2) 5 वी (3) 2 री (4) 3 री

64. Five friends, Jawahar, Anil, Rohit, Daulat and Guru went to Suruchi Sweet home to eat gulabjamuns.
1) Daulat and Rohit together ate 37 gulabjamuns.
2) Guru ate 8 gulabjamuns less than Anil.
3) Anil ate 5 gulabjamuns more than Daulat.
4) Jawahar ate 8 gubjamuns more than Daulat.
5) Anil and Guru together ate 40 gulabjamuns.
How many gulabjamuns all five friends together ate?
(1) 112 (2) 100 (3) 104 (4) 99

64. पाच मित्र जवाहर, अनिल, रोहित, दौलत आणि गुरु गुलाबजाम खाण्यासाठी सुरूची स्वीट होममध्ये गेले.
1) दौलत आणि रोहित दोघांनी मिळून 37 गुलाबजाम खाल्ले.
2) गुरुने अनिलपेक्षा 8 गुलाबजाम कमी खाल्ले.
3) अनिलने दौलतपेक्षा 5 गुलाबजाम जास्त खाल्ले.
4) जवाहरने दौलतपेक्षा 8 गुलाबजाम जास्त खाल्ले.
5) अनिल आणि गुरू यांनी एकत्रितपत्रे 40 गुलाबजाम खाल्ले.
सर्व पाच मित्रांनी मिळून किती गुलाबजाम खाल्ले?
(1) 112 (2) 100 (3) 104 (4) 99

Question nos. 65 and 66 : In the following two questions three statements are given which are followed by four conclusions A, B, C and D. you have to assume the given statements to be true even if they seem to be at variance from commonly known facts. Decide which of the given conclusions logically follow and accordingly select the alternative.

65. Statements : All donkeys are monkeys.
All monkeys are elephants.
No elephants are lions.
Conclusions : A) Some lions are donkeys.
B) Some elephants are donkeys.
C) All donkeys are elephants.
D) Some monkeys are donkeys.
(1) B and C follow. (2) B, C and D follow.
(3) C and D follow. (4) A, C and D follow.

66. Statements : Some squares are circles.
Some circles are rectangles.
Some rectangles are triangles.
Conclusions : A) Some triangles are squares.
B) Some rectangles are squares.
C) No circles are triangles.
D) No rectangles are squares.
(1) All follow. (2) A and D follow.
(3) B and C follow. (4) None follows.

प्रश्न क्र. 65 आणि 66 : खालील दोन प्रश्नात तीन विधाने दिली आहेत व त्यानंतर A, B, C आणि D असे चार निष्कर्ष दिले आहेत. दिलेली विधाने सर्वसामान्यपणे माहित असलेल्या तथ्याहून भिन्न असली तरी ती खरी आहेत असे समजा. दिलेल्या निष्कर्षांपैकी कोणते तर्कदृष्ट्या निघतात ते ठरवा व त्यानुसार पर्याय निवडा.

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

65. **विधाने :** सर्व गाढव माकडे आहेत.
सर्व माकडे हत्ती आहेत.
कोणताही हत्ती सिंह नाही.

निष्कर्ष : A) काही सिंह गाढव आहेत.
B) काही हत्ती गाढव आहेत.
C) सर्व गाढव हत्ती आहेत.
D) काही माकडे गाढव आहेत.

(1) B आणि C निघतात. **(2) B, C आणि D निघतात.**
(3) C आणि D निघतात. **(4) A, C आणि D निघतात.**

66. **विधाने :** काही चौरस वर्तुळ आहेत.
काही वर्तुळ आयत आहेत.
काही आयत त्रिकोण आहेत.

निष्कर्ष : A) काही त्रिकोण चौरस आहेत.
B) काही आयत चौरस आहेत.
C) कोणतेही वर्तुळ त्रिकोण नाही.
D) कोणतेही आयत चौरस नाही.

(1) सर्व निघतात. **(2) A आणि D निघतात.**
(3) B आणि C निघतात. **(4) कोणतेच निघत नाहीत.**

Question nos. 67 and 68. Read the following information and answer the questions.
Abhijeet, Babita, Chandrashekhar, Dawood, Eknath, Firoz, Glenn and Harish were sitting around a table facing centre. Dawood was a neighbour of Abhijeet but not Harish, Babita was a neighbour of Firoz and 4th to the left of Dawood. Eknath was a neighbour of Harish and 3rd to the right of Firoz. Chandrashekhar was neither the neighbour of Abhijeet nor of Glenn.

प्रश्न क्र. 67 आणि 68 : खालील माहिती वाचा आणि प्रश्नांची उत्तरे द्या.
अभिजीत, बबिता, चंद्रशेखर, दाऊद, एकनाथ, फिरोझ, ग्लेन आणि हरीष एका टेबलाभोवती टेबलांच्या मध्यभागी तोंड करून बसले होते. दाऊद अभिजीतच्या शेजारी बसला होता पण हरीषच्या शेजारी नव्हता. बबिता फिरोझच्या शेजारी आणि दाऊदच्या डावीकडे चौथी बसली होती. एकनाथ हरीषच्या शेजारी आणि फिरोजच्या उजवीकडे तिसरा होता. चंद्रशेखर हा अभिजीत किंवा ग्लेनच्या शेजारी नव्हता.

67. Which of the following was wrong statement of sitting arrangement ?
(1) Babita was immediate left of Harish.
(2) Eknath was sitting immediate right of Harish.
(3) Dawood was 4th right of Firoz.
(4) Chandrashekhar and Firoz were exactly opposite to each other.

67. खालीलपैकी कोणती बैठक व्यवस्था चुकीची होती ?
(1) बबिता हरीषच्या लगत डावीकडे होती.
(2) एकनाथ हरीषच्या लगत उजवीकडे बसला होता.
(3) दाऊद फिरोझच्या उजवीकडे चौथा होता.
(4) चंद्रशेखर आणि फिरोझ एकमेकांच्या अगदी समोर होते.

68. In which of the following alternatives had the 2nd person sitting between 1st and 3rd without anybody in between?
(1) Abhijeet - Firoz Chandrashekar
(2) Glenn - Abhijeet - Dawood
(3) Babita - Eknath - Harish
(4) Chandrashekhar - Eknath - Babita

68. खालीलपैकी कोणत्या पर्यायात दुसरी व्यक्ती पहिल्या आणि तिसऱ्या च्या मधोमध सलगपणे बसली होती ?
(1) अभिजीत – फिरोझ – चंद्रशेखर
(2) ग्लेन – अभिजीत – दाऊद
(3) बबिता – एकनाथ – हरीष
(4) चंद्रशेखर – एकनाथ – बबिता

Question nos. 69 and 70. In each of the following two questions a problem is followed by an information given in three statements. Decide the information given in which of the statements is necessary to answer a problem. Accordingly choose the alternative.

प्रश्न क्र. 69 आणि 70 : खालील दोन प्रश्नात एक समस्या दिली आहे. आणि त्यासंबंधी माहिती तीन विधानात दिली आहे. कोणत्या विधानातील माहिती समस्या सोडविण्यास आवश्यक आहे ते ठरवा. त्यानुसार पर्याय निवडा.

69. **Problem :** What is the cost of flooring the rectangular hall?
Statement A : length and breadth of the hall are in the ratio 4 : 2.
Statement B : Length of the hall is 48 m. and cost of flooring is Rs. 900/- per sq. m.
Statement C : The perimeter of he hall is 180 m. and the cost of flooring is Rs. 900/- per sq. m.
(1) Any two of the three
(2) Statement A and either statement B or C
(3) Statement A only
(4) Statement C only

69. **समस्या :** आयताकृती सभागृहाला फरशी बसवण्यासाठी किती खर्च येईल ?
विधान A : सभागृहाची लांबी आणि रुंदी यांचे गुणोत्तर 4 : 2 आहे.
विधान B : सभागृहाची लांबी 48 मी आहे आणि फरशी बसवण्याचा खर्च प्रति वर्ग मी. साठी रू. 900/- आहे.
विधान C : सभागृहाची परिमिती 180 मी. आहे आणि फरशी बसविण्याचा खर्च प्रति वर्ग मी साठी रु. 900/- आहे.
(1) तीनपैकी कोणतीही दोन
(2) विधान A आणि विधान B किंवा विधान C यापैकी एक
(3) फक्त विधान A
(4) फक्त विधान C

70. **Problem :** What is the two digit number?
Statement P : The difference between the two digit number and the number formed by interchanging the digits is 27.
Statement Q : The digit at units place is less than that at ten's place by 3.
Statement R : The difference between the two digits is 3.
(1) Statements P and Q
(2) Statements Q and R
(3) All the three statements
(4) None of the three together are sufficient.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

70. **समस्या :** दोन अंकी संख्या काय आहे?

विधान P : त्या दोन अंकी संख्या व त्यातील अंकाची अदलाबदल करून येणाऱ्या संख्येतील फरक 27 आहे.

विधान Q : एकक स्थानी असलेला अंक हा दशक स्थानी असलेल्या अंकापेक्षा 3 ने कमी आहे.

विधान R : दोन अंकातील फरक 3 आहे.

(1) विधाने P आणि Q **(2) विधाने Q आणि R**
(3) सर्व तीनही विधाने **(4) तीन्ही एकत्रितपणेही पुरेसे नाही.**

71. If letters in the word SOLITARY are arranged in such a way that first the vowels within the word are arranged alphabetically, followed by the consonants arranged alphabetically, then which of the following will be the fifth letter from the right end after rearrangement?

71. जर SOLITARY या शब्दातील अक्षरे अशा रितीने मांडणी केली की प्रथम सर्व स्वर इंग्रजी अद्याक्षरानुसार लिहिले व त्यानंतर सर्व व्यंजने इंग्रजी अद्याक्षरानुसार लिहिली तर पुन:मांडणीनंतर उजवीकडून पाचवे अक्षर कोणते असेल?

(1) R **(2) S** **(3) L** **(4) T**

72. If prasad is heavier than Akash, who is lighter than Waman while Prabhakar is lighter then prasad and heavier than Waman, then who among them is in the third place from the top when they are arranged in descending order of heavier to lighter weights?

(1) Waman **(2) Akash** **(3) Prabhakar** **(4) Prasad**

72. जर प्रसाद आकाशपेक्षा वजनदार आहे, जो वामनपेक्षा हलका आहे. तर प्रभाकर प्रसादपेक्षा हलका आहे पण वामनपेक्षा वजनदार आहे, तर जर वजनदार पासून हलक्यापर्यंत उतरत्या क्रमाने रचना केल्यास कोण वरून तिसरा असेल?

(1) वामन **(2) आकाश** **(3) प्रभाकर** **(4) प्रसाद**

73. If the first half of the letters in English alphabets are written in reverse order, which letter will be exactly midway between the ninth letter from the left and tenth letter from the right?

73. जर इंग्रजी वर्णमालेतील पहिली निम्मी अक्षरे उलट क्रमाने लिहिली, तर कोणते अक्षर डावीकडून नवव्या व उजवीकडून दहाव्या अक्षराच्या मधोमध येईल?

(1) B **(2) A** **(3) D** **(4) N**

74. There views of the cube are shown below

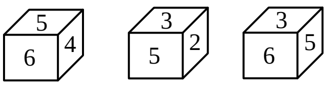

Considering possible numbers which can exist on two faces marked A and B on the cube decide which of the following cubes can be seen.

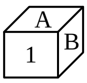

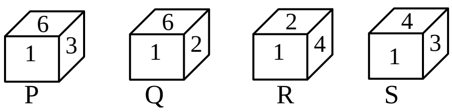

(1) All P, Q, R and S **(2) R and S**
(3) Q and R **(4) P and R**

74. एका घनाची तीन दृष्य खाली दाखविली आहेत.

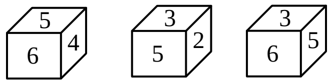

A आणि B असे घनाच्या पृष्ठभागावर लिहिलेल्या ठिकाणी कोणते अंक असू शकतील याचा विचार करून खालीलपैकी कोणते घन दिसू शकतील ते ठरवा.

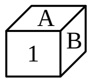

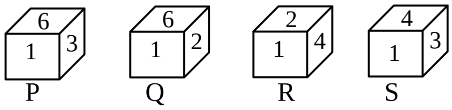

(1) P, Q, R आणि S **(2) R आणि S**
(3) Q आणि R **(4) P आणि R**

75. Which number can appear at x in the following matrix?

75. खालील तक्त्यात x च्या जागी कोणती संख्या असू शकेल?

3	370	7
2	224	6
4	x	5

(1) 189 **(2) 198** **(3) 225** **(4) 141**

76. How many such pairs of letters are there in the word EXECUTION, each of which has as many letter between them in the word as they have between English alphabet?

(1) 2 **(2) 3** **(3) 5** **(4) 4**

76. EXECUTION या शब्दात अक्षरांच्या अशा किती जोड्या आहेत की त्यांच्यामध्ये जेवढी अक्षरे या शब्दात आहेत तेवढीच इंग्रजी मूळाक्षर मालिकेत आहेत?

(1) 2 **(2) 3** **(3) 5** **(4) 4**

77. The average of three prime numbers between 48 and 77 is $63\frac{2}{3}$. What is the greatest possible sum of any two out of three prime numbers?

(1) 124 **(2) 130** **(3) 128** **(4) 138**

77. 48 ते 77 मधील तीन मूळ संख्याची सरासरी $63\frac{2}{3}$ आहे. तर त्या तीन मूळ संख्येतील कोणत्याही दोन मूळ संख्यांची जास्तीत जास्त बेरीज किती असेल?

(1) 124 **(2) 130** **(3) 128** **(4) 138**

78. If monthly salary of A, B and C are in the ratio 2 : 3: 5 and if monthly salary of C is Rs. 12000/– more than that of A. Find the annual salary of B.

(1) ₹ 12000/– **(2) ₹ 1,44,000/–**
(3) ₹ 20,000/– **(4) ₹ 2,40,000/–**

78. जर A, B आणि C यांच्या मासिक पगाराचे गुणोत्तर 2 : 3 : 5 असेल आणि C चा मासिक पगार A च्या मासिक पगाराच्यापेक्षा रु. 12000/– ने जास्त असेल तर B चा वार्षिक पगार किती असेल?

(1) रू. 12000/– **(2) रू. 1,44,000/–**
(3) रू. 20,000/– **(4) रू. 2,40,000/–**

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

79. A person spends 1/3 part of his income on house rent, 1/4 part on food and remaining Rs. 6300/– on other items. Then how much Rs. does he spent on food?

79. एक माणूस त्याच्या उत्पन्नाच्या 1/3 भाग घरभाड्यावर खर्च करतो, 1/4 भाग अन्नावर आणि उरलेले रु. 6300/– इतर बाबींवर खर्च करतो. तर अन्नावर तो किती रु. खर्च करतो?

(1) 3780 (2) 5040 (3) 15120 (4) 3024

80. Find the smallest number, which when divided by 12, 15, 20 and 54 leaves a remainder of 8 in each case.

80. 12, 15, 20 आणि 54 ने भागल्यावर प्रत्येक वेळी 8 बाकी उरते अशी लहानात लहान संख्या शोधा.

(1) 568 (2) 520 (3) 548 (4) 540

81. An equilateral triangle is inscribed in a circle. If the length of an arc bounded by adjacent corners of the triangle is between 4π and 6π, Which of the following could be the diameter of the circle?

a) 15 b) 11 c) 17 d) 22

(1) a and d (2) a and c (3) b and d (4) b and c

81. एक समभुज त्रिकोण वर्तुळात अंतर्लिखित केला आहे. त्रिकोणाच्या सलग दोन टोकांना जोडणाऱ्या कंसाची लांबी 4π आणि 6π यामध्ये असेल तर खालीलपैकी त्या वर्तुळाचा व्यास किती असू शकेल?

a) 15 b) 11 c) 17 d) 22

(1) a आणि d (2) a आणि c (3) b आणि d (4) b आणि c

Question nos. 82 and 83 : Following table gives the number of students from different classes from given college passed and failed. study the data and answer the questions that follow.

Classes / Years	F. Y		S. Y		T. Y	
	Passed	**Failed**	**Passed**	**Failed**	**Passed**	**Failed**
2017	75	15	62	10	84	21
2018	78	18	44	16	62	12
2019	70	20	60	15	66	14

82. What is the ratio between total number of passed students to the total number of failed students in the year 2018?

(1) 4 : 1 (2) 5 : 2 (3) 7 : 3 (4) 3 : 1

83. Which of the following classes has maximum number of passed students as compared to total number of students of the class over the years?

(1) F. Y. (2) S. Y. (3) F. Y. and T. Y. (4) T. Y.

प्रश्न क्र. 82 आणि 83 : खालील तक्ता एका महाविद्यालयातील निरनिराळ्या वर्गातील उत्तीर्ण आणि अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची संख्या दर्शवितो. माहितीचा अभ्यास करा व खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

वर्ग / वर्ष	F. Y		S. Y		T. Y	
	उत्तीर्ण	**अनुत्तीर्ण**	**उत्तीर्ण**	**अनुत्तीर्ण**	**उत्तीर्ण**	**अनुत्तीर्ण**
2017	75	15	62	10	84	21
2018	78	18	44	16	62	12
2019	70	20	60	15	66	14

82. 2018 मध्ये एकूण उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांचे एकूण अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांशी काय गुणोत्तर होते?

(1) 4 : 1 (2) 5 : 2 (3) 7 : 3 (4) 3 : 1

83. खालीलपैकी कोणत्या वर्गाचे उत्तीर्ण विद्यार्थी त्या वर्गाच्या एकूण विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत दिलेल्या वर्षात सर्वात जास्त होते?

(1) F. Y. (2) S. Y.
(3) F. Y and T. Y. (4) T. Y.

84. Khushwantsingh started his car at 6.45 am and drove at the speed of 40 km / hr. After each 80 km. he took rest for 20 minutes for the car engine to cool down. At what time he might have reached his destination 240 km away?

84. खुशवंतसिंगने सकाळी 6.45 वाजता त्यांची गाडी सुरू केली आणि ताशी 40 कि.मी वेगाने चालवली. प्रत्येक 80 कि. मी. नंतर त्यांनी गाडीचे इंजिन गार करण्यासाठी 20 मिनिटे विश्रांती घेतली. तर 240 कि. मी दूर असलेल्या मुक्कामाच्या ठिकाणी ते किती वाजता पोहोचले असतील?

(1) 1.05 pm (2) 1.45 pm
(3) 1.25 pm (4) 12.45 pm

Directions for following 6 questions : Given below are six questions describing a situation and is followed by four possible responses. Indicate the response you find the most appropriate. Choose only one response for each question. The responses will be evaluated based on the level of appropriateness for the given situation.

Please attempt all the questions. There is no penalty for wrong answers for these six questions.

पुढील सहा प्रश्नांसाठी सूचना : खाली सहा प्रश्न दिले आहेत ज्यात प्रत्येकी एक घटना दिली आहे आणि त्यानंतर चार प्रतिक्रिया दिल्या आहेत. तुमच्या दृष्टीने त्यातील सर्वात योग्य प्रतिक्रिया नोंदवा. प्रत्येक प्रश्नाकरीता एकच पर्याय निवडा. उत्तरांचे मूल्यांकन, दिलेल्या घटनेच्या संदर्भात उपयोगितेच्या स्तरावर केले जाईल.

कृपया सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्या. या सहा प्रश्नांच्या चुकीच्या उत्तरासाठी कोणताही दंड केला जाणार नाही.

85. While inspecting an Industrial Training Institute you found that the building in one housing colony had a massive board for the ITI, suggesting that the centre has occupied the entire space. When you stepped inside the institute, you found that it is operating from a one room flat in the corner. When asked about their office and laboratory that is mandatory for assisting students to get hands-on experience, the person in charge claimed that the institute has a lab, and guided you to a scooter garage on the ground floor. This person showed you all certificates of massive infrastructure that are mandatory for an ideal ITI. You will ....

(1) Order the institute to take three years to put together the infrastructure they promised at the time of getting government recognition to avoid suffering of students already admitted.

(2) Order de-recognition of the institute to avoid students getting certificates without acquiring the needed experience based skills.

(3) Call a meeting of students, parents, teachers and management to sort out problems related to acquisition of expected skills and appoint a committee to monitor educational programmes.

(4) Order the management to make arrangements for assisting students immediately for getting the hands-on experience that they need to get jobs without charging extra fees.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

85. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे परीक्षण करताना एका गृह वसाहतीतील इमारतीवर तुम्हाला ITI चा भक्कम नामफलक आढळला. या केंद्राने संपूर्ण जागा व्यापली आहे असे हा फलक सुचवत होता. कोपऱ्यातल्या एक खोली असलेल्या जागेतून संस्था चालवली जात आहे हे संस्थेत तुम्हाला पाऊल ठेवताच आढळले. जेव्हा कचेरी आणि विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष अनुभव घ्यायला सहाय्य देण्यासाठी अनिवार्य असलेल्या प्रयोगशाळेबाबत विचारणा केली, तेव्हा प्रभारी व्यक्तीने संस्थेची प्रयोगशाळा असल्याचा दावा करून तुम्हाला तळमजल्यावरील स्कूटर दुरुस्ती गरेजमध्ये नेले. या व्यक्तीने तुम्हाला आदर्श ITI साठी आवश्यक असणाऱ्या प्रशस्त सुविधांची सर्व प्रमाणपत्रे दाखवली. तुम्ही ....

(1) प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे नुकसान टळावे, म्हणून संस्थेला मान्यता मिळवण्यासाठी कबूल केलेल्या भौतिक सुविधा तीन वर्षांच्या कालावधीत जुळवून आणण्यास सांगाल.

(2) आवश्यक क्षमता प्राप्त केल्याशिवाय विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रे मिळवणे टाळण्यासाठी संस्थेची शासन मान्यता रद्द कराल.

(3) काम मिळवण्यासाठी आवश्यक अनुभवाधारित कौशल्ये प्राप्त करण्यासंबंधीतील समस्या सोडवण्यासाठी आणि शैक्षणिक उपक्रमांचे नियमन करणारी समिती नेमण्यासाठी विद्यार्थी, पालक, अध्यापक आणि व्यवस्थापक यांची बैठक बोलवाल.

(4) व्यवस्थापनाला अतिरिक्त शुल्क न लादता काम मिळवण्यासाठी आवश्यक असे प्रत्यक्ष अनुभव घ्यायला विद्यार्थ्यांना सहाय्य देण्यासाठी व्यवस्था करण्याचा आदेश द्याल.

86. You are heading the department that is responsible for taking decisions concerned with employing Information and Communications Technology for various purposes. Though most of your subordinates use smartphones, they are against providing online services to general public under the pretext that they should be in touch with them to be familiar with their problems as public servants. You are familiar with their excuses related to this but you are determined to give online public services to reduce corruption, save energy and money, and relieve people from different kinds of harassment. You will ....

(1) Make all needed arrangements related to your goals without considering the opinions of your subordinates.

(2) Take the initiative for assisting your subordinates to get sensitized with the difficulties faced by public at large due to the indifferent attitude of public servants.

(3) Start giving memos when these office bearers make lay persons feel that they are at their mercy and make them to pay for this.

(4) With the help of several informal meetings with your subordinates, make efforts to form an association to provide services as a responsible and honest public servant.

86. तुम्ही विविध कामांसाठी माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान वापरण्याचे निर्णय घेण्यासाठी जबाबदार असणाऱ्या विभागाचे प्रमुख आहात. जरी तुमच्या हाताखालील बहुसंख्य लोक चलाख फोन्सचा (smartphones) वापर करत असले तरी ते जनतेचे सेवक म्हणून त्यांच्या अडीअडचणींचा परिचय याच्याशी संबंधित त्यांच्या पळवाटांशी परिचित आहेत. पण तरीही तुम्ही भ्रष्टाचार कमी करण्यासाठी, त्यांची शक्ती व पैसे वाचवण्यासाठी आणि लोकांना विविध स्वरूपाच्या छळापासून मुक्त करण्यासाठी जनतेला ऑनलाइन सेवा देण्याचा निर्धार केलेला आहे. तुम्ही ....

(1) तुमच्या कनिष्ठांची मते विचारात न घेता तुमचे ध्येय गाठण्यासाठी आवश्यक असलेली सर्व व्यवस्था कराल.

(2) जनतेच्या सेवकांच्या आडमुठेपणामुळे बहुतांश जनतेला भेडसावणाऱ्या अडचणींबाबत संवेदनशील होण्यास तुमच्या कनिष्ठांना मदत करण्यासाठी पुढाकार घ्याल.

(3) सामान्य व्यक्तींना आपण पदाधिकाऱ्यांच्या दयेवर अवलंबून आहोत व त्याचा मोबदला आपण हवा अशी भावना निर्माण करणाऱ्या प्रत्येकाला लेखी ताकीद द्याला.

(4) बऱ्याच अनौपचारिक बैठकी घेऊन तुम्ही तुमच्या कनिष्ठांचे एक जबाबदार आणि प्रामाणिक जनता सेवक म्हणून सेवा देणारे मंडळ स्थापित करण्याचा प्रयत्न कराल.

87. You are heading the department that looks after control of pollution in the city. While reading the report, 'State of Global Air 2017' it was evident to you that ozone related early deaths are increasing in India. You will ....

(1) Collect related data to know the reality of this problem in your city and then decide a course of action, if necessary, in collaboration with the health department.

(2) With the assistance of the transport department of the city, you will devise a plan for supplying reliable public transport for controlling vehicular pollution.

(3) Along with developing strategies for controlling vehicular pollution, seek modern systems of managing garbage of all kinds found in the city as well as around the city.

(4) With the help of the transport department, control the number of vehicles on the roads each day and organise a good network to transport garbage to a place away from the city.

87. तुम्ही शहराच्या प्रदूषण नियंत्रणावर देखरेख करणाऱ्या विभागाचे प्रमुख 'वैश्विक हवा 2017 ची स्थिती' अहवाल वाचताना तुमच्या लक्षात आले की ओझोनशी संबंधित भारतातील बालमृत्यूत वाढ होते आहे. तुम्ही, ...

(1) या समस्येबाबतची वस्तुस्थिती जाणून घेण्यासाठी आवश्यक माहिती गोळा कराल आणि गरज असल्यास आरोग्य विभागाच्या सहकार्याने उपक्रम कार्यान्वित करण्याचा निर्णय घ्याल.

(2) शहराच्या वाहतुक विभागाच्या सहाय्याने वाहन प्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी भरवशाची सार्वजनिक वाहतुक पुरवण्याची योजना आखाल.

(3) वाहतूक प्रदूषण नियंत्रणाची रणनीति आखण्याबरोबरीने शहरात तसेच शहराभोवती आढळणाऱ्या सर्व प्रकारच्या कचऱ्याचे व्यवस्थापन करण्याची प्रणाली मिळवाल.

(4) वाहतुक विभागाच्या मदतीने दर दिवशी रस्त्यावर येणारी वाहने नियंत्रित कराल आणि शहरापासून दूरवर असलेल्या ठिकाणी कचरा वाहून नेण्यासाठी उत्तम सेतुजाल संघटित कराल.

88. You are occupying the topmost position in your office. Recently two of your subordinates met with accidents and suffered minor injuries on their way to office on different occasions. The leader of their union came to you requesting you to consult a famous vastu expert and make necessary changes in the office premises and avoid these kinds of evil experiences in the future. You know the fact that the human-friendly and eco-sensitive premises are designed by

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

an architect who has taken care of climatic and geographical conditions of the area. You will ....

(1) Accept his request to consult the expert and save on expenses that incur due to such accidents in future.

(2) Call a meeting of all employees for getting familiar with their attitude towards these things and assist them in making a sensible decision on this request.

(3) Organise a series of workshops for your employees to help them to understand the futility of such consultations by making them familiar with the facts.

(4) Reject this request summarily by telling the person that you don't believe in such sciences.

88. तुमच्या कचेरीत तुम्ही सर्वात उच्च पदावर आहात. तुमच्या हाताखालील दोन व्यक्तींना वेगवेगळ्या प्रसंगी कचेरीत येत असताना अपघात होऊन त्यांना किरकोळ दुखापतींचा त्रास झाला. भविष्यात अशा प्रकारच्या दुर्दैवी अनुभवांना टाळण्यासाठी त्यांच्या संघटनेचा नेता तुमच्याकडे एका प्रसिद्ध वास्तु तज्ज्ञाचा सल्ला घेऊन कचेरीच्या परिसरात योग्य ते बदल करून घेण्याची विनंती करत आहे. या क्षेत्राच्या जलवायूमानाची (हवामानासंबंधीची) व भौगोलिक परिस्थितीची काळजी घेणाऱ्या वास्तुविद्याविशारदाने (ऑर्किटेक्ट) हे माणूसस्नेही व पर्यावरण संवेदनशील परिसर रचले आहे.

(1) तज्ज्ञाचा सल्ला घेण्याची त्याची विनंती स्वीकाराल आणि भविष्यात अशा अपघातांमुळे खर्च वाचवाल.

(2) या गोष्टींसंबंधातील सर्व कर्मचाऱ्यांच्या वृत्तीचा परिचय करून घेण्यासाठी व त्याच्या विनंतीबाबत समंजसपणे निर्णय घ्यायला मदत देण्यासाठी त्यांची बैठक आयोजित कराल.

(3) कर्मचाऱ्यांना वस्तुस्थितीचा परिचय करून देऊन असे सल्ले निरुपयोगी असतात हे समजून घ्यायला मदत देणारी कार्यशाळा मालिका आयोजित कराल.

(4) तुमचा अशा शास्त्रांवर विश्वास नसल्याचे सांगत त्याची विनंती तात्काळ घुडकावून लावाल.

89. Situation : Government has formulated a policy to ensure that each family in rural area of the State should have a toilet as most of the diseases and epidemics are caused due to e-coli found in human excreta carried through the use of contaminated water. The loss of human life, mandays wasted and the loss of wages due to these ailments and expenditure required to be incurred on the treatment is enormous. The embarrassment to the female population is another factor, so also the village environmental pollution caused. The Supreme Court interpreted Right to life means life with dignity. In fact, human excreta, if treated scientifically, is a rich source of organic manure. In spite of these provisions and severe consequences the percentage of rural families having toilets is only 60% and out of these, who are actually using the toilets is only 50%. The failure is ascribed to the fact that toilet policy is "Construction oriented" and the element of educating and sensitizing the people as to the adverse effects of the non use of toilets is squarely missing. It is felt that a strong public education campaign is the need of the time.

Question : If you are assigned a role of preparing a public awareness campaign, which of the following elements you would incorporate in order of priority in the design of the campaign?

(a) Regular use of toilet reduces health hazards of open defecation.

(b) Maintaining the ambience of the village.

(c) Maintaining the dignity of the human being, particularly women.

(d) Boost to farm productivity and economy.

(1) (a), (b), (c), (d) **(2) (a), (c), (b), (d)**

(3) (b), (c), (a), (d) **(4) (d), (b), (c), (a)**

89. परिस्थिती : शासनाने राज्यातील ग्रामीण भागातील प्रत्येक कुटुंबाकडे शौचालय असावे यासाठी धोरण निश्चित केले आहे, कारण बहुतांशी रोगराई आणि साथींचे रोग मनुष्यप्राण्याच्या विष्ठेत आढळून येणारे ई-कोली जंतू पाण्यात मिसळून ते दुषित झाल्याने होत असतात. या रोगांमुळे जीवितहानी, वाया जाणारे मनुष्यदिवस आणि रोजगार हानी तसेच औषधोपचारासाठी होणारा खर्च प्रचंड असतो. महिलांची होणारी कुंचबणा ही एक महत्त्वाची बाब आहेच. त्याचप्रमाणे गावातील पर्यावरणही दूषित होते. जीवनाचा अधिकार म्हणजे प्रतिष्ठेने जगणे असे सर्वोच्च न्यायालयही म्हणते. वस्तुत: मनुष्यविष्ठा शास्त्रोक्त पद्धतीने हाताळल्यास तो सेंद्रिय खताचा एक महत्त्वाचा स्त्रोत आहे. असे असतानाही आणि शौचालय न वापरण्याचे गंभीर परिणाम होत असूनही शौचालय असणाऱ्या राज्यातील ग्रामीण कुटुंबाची संख्या 60 टक्के आहे व या 60 टक्क्यापैकी 50 टक्के त्याचा प्रत्यक्ष वापर करतात. या अपयशाचे कारण जे सांगितले जाते ते असे की, शासनाचे शौचालय बांधकाम धोरण हे "बांधकाम प्रणित" असून त्यामध्ये शौचालयाचा वापर न केल्यामुळे होणाऱ्या गंभीर परिणामाबाबत जनमानसात जागृति करणे वा त्यांना शिक्षित करणे याचा अभाव आहे. त्यामुळे प्रखर लोकशिक्षण अभियानाची आज नितांत आवश्यकता आहे असे वाटते.

प्रश्न : जर तुम्हाला अशा लोक जागृती अभियानाचा ढाचा तयार करण्यास सांगितल्यास त्यामध्ये प्राध्यान्यक्रमानुसार आपण कोणते संदेश अंतर्भूत कराल?

(a) शौचालयाच्या नियमित वापरामुळे, उघड्यावर शौचास बसण्यामुळे, आरोग्यावरील होणारे घातक परिणाम कमी होतील.

(b) गावातील स्वच्छ वातावरण टिकवून ठेवता येईल.

(c) मानवी प्रतिष्ठा, विशेषत: महिलांची प्रतिष्ठा राखता येईल.

(d) कृषी उत्पादकता व अर्थव्यवस्थेला उभारी मिळेल.

(1) (a), (b), (c), (d) **(2) (a), (c), (b), (d)**

(3) (b), (c), (a), (d) **(4) (d), (b), (c), (a)**

90. You are a government representative and a member of a committee that has been given responsibility of selecting young artists for awarding two year government scholarships. An influential artist of high reputation is also a member on this committee as an expert. After studying the shortlisted artists, for this prestigious state scholarship, another member brought to your notice that many artists are from the institute that is managed by this reputed artist or institutes that are managed by his past students. You would ....

(1) talk to the artist and request him to make selection criteria public for avoiding biased selection.

(2) maintain silence with respect to selection of awardees of this year and then publish the misdeeds of this person.

(3) halt the work of the committee by dissolving it immediately and form a new committee.

(4) request all the members of the present committee to go through the original list again and with unbiased approach freshly shortlist the candidates.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

90. शासन प्रतिनिधी व समिती सदस्य म्हणून दोन वर्षांची सरकारी शिष्यवृत्ती देण्यासाठी तरुण कलाकारांची निवड करण्याची जबाबदारी तुमच्यावर आहे. बरेच प्रस्थ असलेला एक मान्यवर कलाकारही तज्ज्ञ म्हणून या समितीचा सदस्य आहे. या प्रतिष्ठेच्या शिष्यवृत्तीसाठीची मर्यादित यादी अभ्यासताना समितीच्या दुसऱ्या एका सदस्याने तुमच्या लक्षात आणून दिले की अनेक कलाकार हे या मान्यवर कलाकाराच्या संस्थेतील आहेत किंवा त्याच्या माजी विद्यार्थ्यांच्या संस्थांतील आहेत. तुम्ही काय कराल?

(1) **कलाकाराशी बोलाल व अंतिम निवड भेदभावरहीत होण्यासाठी त्यांना निवडीचे निकष जाहीर करण्याची विनंती कराल.**

(2) **या वर्षीच्या शिष्यवृत्ती मिळालेल्यांबाबत गप्प रहाल व नंतर या व्यक्तीची गैरकृत्ये जाहीर कराल.**

(3) **समिती तत्काळ रद्द ठरवून तिचे काम थांबवून नव्या समितीची रचना कराल.**

(4) **सध्याच्या समितीच्या सर्व सदस्यांना मर्यादित यादी करण्यासाठी वापरलेल्या मूळ यादीचा पुन:र्विचार करून भेदभाव होणार नाही अशी काळजी घेऊन, नवी मर्यादित यादी विकसित करण्याची विनंती कराल.**

Space for Rough Work / **कच्च्या कामासाठी जागा**

Get Printed Study Notes for UPSC Exam - https://iasexamportal.com/notes

जोपर्यंत तुम्हाला सांगितले जात नाही तोपर्यंत हा प्रश्नसंच उघडू नका.

डॉ. आंबेडकर स्पर्धा परीक्षा केंद्र, यशदा, पुणे

यांच्याकरीता

प्रज्ञा शोध व सर्वोत्कृष्टता केंद्र, नौ. वाडिया महाविद्यालय, पुणे

यांनी आयोजित केलेली

प्रवेश परीक्षा

वेळ : दोन तास | अधिकतम गुण : 200

सूचना

1. **परीक्षा सुरू झाल्यानंतर लगेचच ह्या प्रश्नसंचात काही पाने कोरी किंवा फाटलेली आहेत का किंवा काही पाने किंवा प्रश्न गहाळ झाले आहेत का हे तपासा. तसे असल्यास ह्या प्रश्नसंचाऐवजी नवीन प्रश्नसंच घ्या.**
2. बाजूला दिलेल्या चौकोनात तुमचा परीक्षा क्रमांक लिहा. त्या व्यतिरिक्त या प्रश्नसंचावर काही लिहू नका.
3. या प्रश्नसंचात एकूण **दोन** भाग खालीलप्रमाणे विभागलेले आहेत.

	एकूण प्रश्न	गुण	प्रश्नांचे स्वरूप	चुकीच्या उत्तरासाठी दंड
भाग – 1	50	100	वस्तुनिष्ठ	प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी एक तृतियांश गुणांचा दंड
भाग – 2	40	100	वस्तुनिष्ठ	प्र. क्र. 85 ते 90 व्यतिरिक्त प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी एक तृतियांश गुणांचा दंड

प्रत्येक प्रश्न इंग्रजी आणि मराठी मध्ये छापलेला आहे. प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी असा एक पर्याय निवडा की जो तुम्हाला उत्तरपत्रिकेवर नोंदवायचा आहे. जर तुम्हाला एकापेक्षा अधिक पर्याय बरोबर वाटत असतील तर त्यातील तुम्हाला वाटणारा सर्वात योग्य पर्याय नोंदवा. कोणत्याही प्रश्नासाठी **केवळ एकच** पर्याय निवडा.

4. सर्व 90 वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे (भाग 1 व 2) सकाळी 11 ते दुपारी 1 या वेळेत तुम्हाला त्यासाठी दिलेल्या स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेवरच नोंदवायची आहेत.
5. वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरपत्रिका दुपारी 1 वाजता परत घेतली जाईल. कोणत्याही परिस्थितीत वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे दुपारी 1 नंतर लिहिता येणार नाहीत
6. उत्तरपत्रिकेवर पर्याय नोंदविण्यापूर्वी तुम्हाला उत्तरपत्रिकेवर विशिष्टमाहिती भरायची आहे. ही माहिती तुम्हाला दिलेल्या प्रवेश पत्रिकेवर आहे.
7. सर्व प्रश्नांचे पर्याय नोंदवून पूर्ण झाल्यानंतर आणि परीक्षा संपल्यानंतर तुम्हाला पर्यवेक्षकांकडे **फक्त उत्तरपत्रिका** द्यावयाची आहे. हा प्रश्नसंच घेवून जाण्यास तुम्हाला परवानगी आहे. दुपारी 12 वाजण्यापूर्वी तुम्ही परीक्षाकक्षातून बाहेर जाऊ शकणार नाही.
8. कच्चे काम करण्यासाठी या प्रश्नसंचाच्या शेवटी काही जागा दिली आहे.
9. **चुकीच्या उत्तराकरीता दंड :**
   प्रश्नपत्रिकेमध्ये प्रश्न क्रमांक 85 ते 90 व्यतिरिक्त भाग 1 व भाग 2 मधील इतर प्रश्नांचे चुकीचे उत्तर नोंदविणाऱ्या परीक्षार्थींना दंड केला जाईल. **प्रश्न क्रमांक 85 ते 90** या प्रश्नांच्या चुकीच्या उत्तरांसाठी दंड केला जाणार नाही.
   i) प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्यायी उत्तरे दिली आहेत. परीक्षार्थ्याने दिलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी त्या प्रश्नाला असलेल्या गुणांच्या एक तृतियांश गुण दंड म्हणून कापले जातील.
   ii) जर परीक्षार्थ्याने एका प्रश्नासाठी एकापेक्षा जास्त उत्तरे नोंदविली तर जरी त्यातील एखादे उत्तर बरोबर असेल तरीही ते उत्तर चुकीचे मानले जाईल व त्यासाठी वरीलप्रमाणे दंड केला जाईल.
   iii) जर एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर नोंदविलेच नाही तर त्या प्रश्नासाठी कोणताही दंड केला जाणार नाही.
10. **या प्रश्नसंचातील भाग–2 मध्ये कमीत कमी 33 गुण मिळाल्यासच भाग–1 तपासला जाईल आणि अंतिम निवड यादी भाग–1 मध्ये मिळालेल्या गुणांनुसारच तयार केली जाईल याची नोंद घ्यावी.**
11. **या परीक्षेचा निकाल आमच्या www.yashada.org/acec या वेबसाईटवर घोषित केला जाईल.**

जो पर्यंत तुम्हाला सांगितले जात नाही तोपर्यंत हा प्रश्नसंच उघडू नका.

Note : English version of the instructions is printed on the front cover of this Booklet.

Download FREE UPSC E-BOOKS FREE! CLICK HERE